

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Факультет математики та інформатики
Кафедра математики та інформатики і методики навчання

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ (ОЗНАЙОМЛЮВАЛЬНОЇ) ПРАКТИКИ
для здобувачів вищої освіти**

**Спеціальність: 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)
Спеціалізація: 014.04 Середня освіта (Математика)
Освітня програма: Середня освіта (математика, інформатика)
Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти**

Програма схвалена
на засіданні кафедри математики та
інформатики і методики навчання
Протокол № 14 від 28 серпня 2022 р.

Програма схвалена
Вченою Радою факультету
математики та інформатики.
Протокол № 12 від 23 серпня 2022 р.

Івано-Франківськ

ЗМІСТ

1 Загальна характеристика практики	3
2 Мета, завдання та зміст практики	3
3 Контроль та оцінювання	8
4 Інформаційні ресурси	11
Додаток 1 Методичні рекомендації до зустрічі із заступником директора з навчальної (виховної) роботи	12
Додаток 2 Екскурсія школою	13
Додаток 3 Методичні рекомендації до зустрічі з учителями математики та інформатики	14
Додаток 4 Методичні рекомендації до зустрічі з психологом, соціальним педагогом	15
Додаток 5 Методичні рекомендації до зустрічі з класним керівником	16
Додаток 6 Методичні рекомендації до вивчення плану виховної роботи класного керівника	17
Додаток 7 Методичні рекомендації до спостереження за навчальним заняттям	18
Додаток 8 Психолого-педагогічний аналіз заходу	21
Додаток 9 Методичні рекомендації до спостереження за методичним забезпеченням домашньої навчальної роботи учнів	23

1 Загальна характеристика практики

Робоча програма навчальної (ознайомлювальної) практики розроблена на основі Наскрісної програми практик у відповідності до Наказу МОН №93 від 08.04.93 Про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України та Положення про організацію та проведення практики у Державному вищому навчальному закладі «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (протокол №9 від 5 листопада 2019 р.).

Навчальна (ознайомлювальна) практика – початковий етап у системі практичної підготовки майбутніх бакалаврів середньої освіти. Саме у цей період закладається фундамент досвіду професійної діяльності, розуміння загальних та професійних компетентностей, необхідних сучасному вчителю математики та інформатики, особистісних якостей, які отримають подальший розвиток на наступних етапах підготовки фахівців.

Навчальна (ознайомлювальна) практика – важлива складова освітньо-професійної програми підготовки здобувачів освіти за освітньою програмою першого (бакалаврського) рівня вищої освіти “Середня освіта (математика, інформатика) (спеціальність 014 Середня освіта (за предметними спеціалізаціями), спеціалізація 014.04 Середня освіта (математика)), спрямована на закріплення теоретичних знань, отриманих під час навчання, безпосереднє ознайомлення на базі практики із обраним фахом, оволодіння первинними навичками професійної діяльності.

Згідно навчального плану навчальна (ознайомлювальна) практика організовується і проводиться на 2 курсі у 4 семестрі. Тривалість практики становить 2 тижні (3 кредити ЄКТС).

2 Мета, завдання та зміст практики

Мета навчальної (ознайомлювальної) практики – ознайомлення з організацією освітнього процесу в ЗЗСО відповідно до чинного законодавства, особливостями навчання математики та інформатики в 5-9 класах в умовах реалізації Концепції нової української школи шляхом виконання функцій помічника вчителя, а також помічника класного керівника.

Метою навчальної практики є отримання здобувачами освіти основної інформації про обрану професію – професію вчителя математики та інформатики, оволодіння навичками професійної діяльності, оволодіння студентами сучасними методами та формами організації праці вчителя, формування у них, на базі одержаних у закладі вищої освіти знань, професійних

умінь і навичок для прийняття самостійних рішень під час конкретної роботи в реальних педагогічних умовах, виховання потреби систематично поновлювати свої знання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності.

Практика дає можливість спостерігати і аналізувати організацію освітнього процесу у школі, брати в ньому активну участь, підготуватись до самостійної роботи в майбутньому.

Зміст практики:

- спостереження за організацією освітнього процесу в школі (протягом 1 та 2 половини дня);
- надання допомоги вчителю у проведенні занять, розробки дидактичних матеріалів та виготовлення наочності;
- участь у проведенні виховних заходів та батьківських зборів;
- ведення щоденника практики.

У ході практики студенти виступають у ролі спостерігачів і активних помічників вчителя математики, вчителя інформатики та класного керівника.

До змісту діяльності студентів II курсу в період навчальної (ознайомлювальної) практики студентів входить:

1. Ознайомлення з реалізацією головних компонентів Концепції Нової української школи:

- новий зміст освіти, заснований на формуванні компетентностей, потрібних для успішної самореалізації в суспільстві;
- орієнтацію на потреби учня в освітньому процесі, дитиноцентризм;
- наскрізний процес виховання, який формує цінності;
- педагогіка, що ґрунтується на партнерстві між учнем, учителем і батьками.

2. Ознайомлення з навчально-виховною роботою школи:

- з основними напрямками роботи закладу освіти;
- із сучасними технологіями навчання та навчальними програмами шкільних предметів з математики та інформатики;
- паралельне вивчення особливостей організації освітнього процесу в початковій та основній школі;
- з устаткуванням, методичним наповненням шкільних кабінетів із навчальних предметів, із роботою музеїв;
- з особливостями співпраці школи, класного керівника з позашкільними установами, дитячими громадськими організаціями, до яких входять і які відвідують учні закріпленого класу.

3. Ознайомлення з науково-дослідною роботою вчителів школи:

- з основними напрямками науково-дослідної роботи вчителів;
- з роботою методичних об'єднань з математики та інформатики;
- з комплексом дослідницьких методик, що застосовуються для вивчення особистості школяра та класного колективу.

4. Участь у навчально-виховній роботі класу:

- допомога класному керівнику в проведенні позакласної виховної роботи з учнями закріпленого класу та самостійне проведення однієї з форм виховної роботи,
- відпрацювання умінь проведення фронтальної бесіди, інструктажу, організації роботи учнів у групах, змагальних форм виховної роботи;
- проведення дидактичних ігор у позакласній роботі;
- організація раціонального дозвілля, активного відпочинку учнів на перервах;
- вивчення індивідуальних особливостей учнів під керівництвом психолога.

Зміст та завдання навчальної (ознайомлювальної) практики конкретизовано в тематичному плані.

Тематичний план системно охоплює завдання практики та раціонально сплановує їх здійснення, визначає форми організації протягом усіх робочих днів двох тижнів.

Ґрунтуючись на рекомендаціях тематичного плану здобувачі освіти в перший день практики складають індивідуальний план навчальної практики, що дозволяє студентам цілісно уявити обсяг і послідовність виконання завдань, змодельовати майбутню діяльність:

- ознайомитися з особливостями роботи школи, реалізацією положень Концепції Нова українська школа (новий зміст освіти, заснований на формуванні компетентностей, наскрізний процес формування цінностей, педагогіка партнерства), сучасні зміни навчальних програм та підручників з математики та інформатики;

- закріпити та поглибити теоретичні знання, отримані в процесі вивчення навчальних дисциплін “Педагогіка з основами педагогічної майстерності”, “Вікова та педагогічна психологія”, “Методика навчання математики”, “Методика навчання ынформатики”;

- проаналізувати інноваційні методи навчання, оцінювання навчальних досягнень учнів на основі спостережень уроків із математики та інформатики, провести порівняльний аналіз педагогічних технологій початкової школи та основної школи з метою усунення труднощів періоду адаптації учнів 5-6-х класів до навчання;

- вивчити структуру уроку, проаналізувати її основні елементи: організацію початку уроку, повідомлення теми, мети, плану уроку, мотивацію навчальної роботи учнів, етап засвоєння нових знань і формування вмінь, перевірку та оцінку навчальних досягнень учнів, методичне забезпечення домашньої навчальної роботи учнів;

- дослідити план виховної роботи класного керівника;

- визначити виховну проблему актуальну для віку дітей класу та особливостей конкретного учнівського колективу; обрати тему виховного заходу, розробити зміст, обрати методи виховної роботи, спланувати фронтальну бесіду, провести консультації з класним керівником.

Тематичний план навчальної (ознайомлювальної) практики студентів

Тематичний план розкриває завдання навчальної практики за днями тижня. Тематичний план передбачає виконання завдань з навчальної та виховної роботи.

Календарний тематичний план навчальної (ознайомлювальної) практики студентів

Дні тижня	Основний зміст діяльності	Форми і методи організації діяльності студентів	Завдання студентам для роботи за індивідуальним планом
	Завдання, зміст і організація навчальної практики	Настановча конференція	Ознайомитися з робочою програмою з практики. Підготуватися до зустрічі з учнями, класним керівником та вчителями математики та інформатики
1-й день Понеділок	Знайомство з педагогічним колективом і основними напрямками його роботи	Бесіда з директором школи або його заступниками <i>(Додаток 1)</i> . Екскурсія школою <i>(Додаток 2)</i> . Відвідування уроків і бесіда з учителем закріпленого класу	Скласти план індивідуальної роботи на період практики
2-й день Вівторок	Актуальні проблеми викладання математики та інформатики	Бесіда з учителями математики та інформатики <i>(Додаток 3)</i> . Робота за індивідуальним планом	Ознайомитись з навчальними програмами з математики, інформатики та методичним обладнанням кабінетів
3-й день Середа	Особливості школярів базової школи та їх врахування в навчально-виховній роботі вчителя	Бесіда з психологом <i>(Додаток 4)</i> . Аналіз методик вивчення вікових та індивідуальних особливостей школярів. Робота за індивідуальним планом	Відвідати уроки в закріпленому класі й виявити залежність вибору методів навчання від вікових особливостей дітей. Вивчити деякі особливості кількох школярів і проаналізувати одержані результати
4-й день Четвер	Завдання і зміст роботи класного керівника. Планування виховної роботи в класі	Бесіда з класним керівником <i>(Додаток 5)</i> . Вивчення плану виховної роботи <i>(Додаток 6)</i> . Робота за індивідуальним планом	Ознайомитися з планом виховної роботи класного керівника. Ознайомитися з новою літературою з визначеного питання.
5-й день П'ятниця	Актуальні проблеми викладання математики та	Бесіда з учителями математики та інформатики <i>(Додаток 3)</i> . Відвідування уроків і їх аналіз <i>(Додаток</i>	Відвідати уроки з математики / інформатики та їх аналіз. Конкретизувати план навчально-виховної

	інформатики	7). Робота за індивідуальним планом	роботи з учнями на наступний тиждень
6-й день Субота		Робота за індивідуальним планом	
7-й день Понеділок	Методика проведення форм виховної роботи з школярами	Бесіда з класним керівником. Проведення заходу (Творча робота) та аналіз заходу (<i>Додаток 8</i>). Робота за індивідуальним планом	Відвідати етичну бесіду, проведену класним керівником. Провести навчальний/виховний/розважальний/профорієнтаційний захід та проаналізувати його. Підготувати та провести бесіду з учнями в закріпленому класі або іншу форму позакласної роботи.
8-й день Вівторок	Урок – основна форма навчальної роботи	Відвідування уроків з математики / інформатики і їх аналіз (<i>Додаток 7</i>). Робота за індивідуальним планом	Відвідати уроки з математики / інформатики та їх аналіз.
9-й день Середа	Контроль і оцінка результатів пізнавальної діяльності учнів	Відвідування уроків з математики / інформатики та аналіз методики засвоєння знань і формування умінь учнів (<i>Додаток 7</i>). Робота за індивідуальним планом	Ознайомитися з літературою з даної проблеми. Відвідати урок із математики / інформатики і проаналізувати методику засвоєння знань і формування умінь учнів
10-й день Четвер	Домашня навчально пізнавальна діяльність школярів	Бесіда з учителями. Аналіз літератури і досвіду роботи вчителів з удосконалення ефективності домашньої навчальної роботи. Відвідування уроків з математики / інформатики та аналіз методичного забезпечення домашньої навчальної роботи учнів (<i>Додаток 9</i>). Робота за індивідуальним планом	Провести аналіз методичного забезпечення домашньої навчальної роботи учнів. Взяти активну участь у перевірці письмових класних і домашніх робіт учнів
11- й день П'ятниця	Підбиття підсумків навчальної практики	Робота за індивідуальним планом. Підбиття підсумків роботи студентів	Підготувати звітну документацію: 1. Щоденник навчальної практики. 2. Звіт про проходження практики. 3. Творча робота.

3 Контроль та оцінювання

Звітна документація за завданнями навчальної (ознайомлювальної) практики:

– **щоденник**, у якому відображено зміст і форми діяльності студента в період практики в закріпленому класі, аналіз відвіданих уроків та виконання індивідуальних завдань;

– **звіт** про проходження практики;

– **творча робота** (методична розробка проведеного студентами навчального/виховного/розважального/профорієнтаційного заходу в закріпленому класі, його самоаналіз, фото-, відеозвіт за видами діяльності; розробка дидактичних матеріалів та виготовлення наочності).

Форми і методи контролю: настановча конференція; самоконтроль студента-практиканта; оцінювання завдань практики; дистанційні та очні консультації; консультації методиста з адміністрацією закладу; підсумкова конференція (захист практики).

Система оцінювання

№п/п	Вид діяльності	Максимальна кількість балів
1	Щоденник	20
2	Звіт	20
3	Творча робота	30
4	Захист практики	30
	Загальна сума балів	100

Основні показники діяльності студентів, що враховуються при оцінці результатів практики:

- повнота та якість виконання індивідуального плану практики;
- ставлення до професійної діяльності;
- повнота та правильність оформлення звітної документації;
- характеристика та оцінка діяльності керівниками практики, призначеними університетом та фахівцями бази практики;
- сукупність нових знань, умінь та навичок, отриманих студентом у результаті практики та відображених у звітній документації;
- своєчасність подання звітної документації.

Шкала оцінювання

Сума балів	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 - 100	A	відмінно
80 - 89	B	добре
70 - 79	C	
60 - 69	D	задовільно
50 - 59	E	
25 - 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 24	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання

Шкала ECTS	Загальні критерії оцінювання
A	Звітні документи про проходження практики оформлені у відповідності до вимог і подані до захисту у визначений термін; завдання практики виконані у повному обсязі; звіт свідчить про здатність самостійно аналізувати, обробляти та подавати інформацію, формулювати висновки; звіт містить результати дослідницького і/або творчого характеру; на захисті практики продемонстровано здатність впевнено та аргументовано презентувати результати власної професійної та дослідницької діяльності
B	Звітні документи про проходження практики оформлені у відповідності до вимог і подані до захисту у визначений термін; завдання практики виконані у повному обсязі, але мають місце окремі недоліки непринципового характеру; звіт свідчить про здатність самостійно аналізувати, обробляти та подавати інформацію, формулювати висновки; звіт містить результати творчого характеру; на захисті практики продемонстровано здатність впевнено та аргументовано презентувати результати

	власної професійної та дослідницької діяльності, допустимі незначні недоліки при аргументації висновків.
C	Звітні документи про проходження практики оформлені у відповідності до вимог і подані до захисту у визначений термін; завдання практики виконані у повному обсязі, але мають місце окремі зауваження щодо оформлення звітної документації (напр, допущені граматичні та стилістичні помилки, неточності у розрахунках тощо); звіт свідчить про здатність самостійно аналізувати, обробляти та подавати інформацію, формулювати висновки; у звіті присутні елементи результатів творчого характеру; на захисті практики неповною мірою продемонстровано здатність впевнено та аргументовано презентувати результати власної професійної та дослідницької діяльності (аргументація висновків неточна або неповна, допущені помилки у використанні термінології тощо).
D	Звітні документи про проходження практики оформлені у відповідності до вимог і подані до захисту у визначений термін; звітні документи оформлені з численними помилками або не в повному обсязі; звіт свідчить про здатність самостійно подавати інформацію, допущені помилки при аналізі та обробці результатів, висновки сформульовано нечітко; у звіті відсутні результати дослідницького та творчого характеру; на захисті практики неповною мірою продемонстровано здатність впевнено та аргументовано презентувати результати власної професійної діяльності (аргументація висновків неточна, недотримання професійної термінології, тощо).
E	Звітні документи про проходження практики оформлені у відповідності до вимог і подані до захисту у визначений термін; у звітній документації допущені суттєві помилки при вирішенні завдань практики, висновки неаргументовані; на захисті практики задовільно продемонстровано здатність презентувати результати власної діяльності (аргументація висновків неповна, недотримання професійної термінології, тощо).
FX	Звітні документи подано на перевірку з порушенням термінів; оформлення звіту не відповідає вимогам; зміст звіту не розкрито.
F	Відсутні звітні документи

Політика курсу

Дотримання принципів академічної доброчесності відповідно до Кодексу честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

(<https://bit.ly/3T5hDyy>) та Положення про запобігання та виявлення плагіату у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (<https://bit.ly/3ZZie7l>).

Організація комунікації здійснюється у віртуальному класі Google Classroom в домені rnu.edu.ua. В класі постійно доступні усі необхідні для навчання матеріали. Доступ до класу слухачі курсу отримують на першому занятті.

4 Інформаційні ресурси

1. Освітні програми. Міністерство освіти і науки України
<https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi>
2. Електроні версії підручників.
<https://lib.imzo.gov.ua/yelektronn-vers-pdruchnikv/>
3. Нова українська школа. Міністерство освіти і науки України
<https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola>
4. Нова українська школа. <https://nus.org.ua/>
5. Збірник задач з математики з аналізом розв'язків: посібник для старшокласників та абітурієнтів К.: Знання, 2000. 332 с.
6. Освітній Youtube-канал “Task Informatics”
<https://www.youtube.com/c/taskinformatics>
7. Всеукраїнська школа онлайн
<https://mon.gov.ua/ua/tag/vseukrayinska-shkola-onlajn>

Додаток 1
Методичні рекомендації
до зустрічі із заступником директора
з навчальної (виховної) роботи

Мета: знайомство з основними напрямками навчально-виховної та методичної роботи педагогічного колективу.

Відвідайте бесіду із заступником директора з навчальної (виховної) роботи та візьміть активну участь в обговоренні актуальних проблем сучасної школи.

1. ПП, посада, стаж роботи на посаді.
2. Законспекуйте основний зміст виступу представника адміністрації школи (заступника директора з навчальної (виховної) роботи, тощо).
3. Реалізація положень Концепції Нова українська школа (нова структура школи, новий зміст освіти, заснований на формуванні компетентностей, наскрізний процес формування цінностей, педагогіка партнерства, сучасне освітнє середовище, яке забезпечить необхідні умови, засоби й технології для навчання учнів, освітян, батьків не лише в приміщенні закладу освіти).
4. Педагогічний колектив: який він? (Кількісна та якісна характеристика, характер взаємовідносин, домінуючий стиль педагогічного керівництва).
5. Над якими науково-методичними проблемами працюють учителі закладу освіти? Як втілюються результати їх науково-методичної роботи в практичну діяльність? (Відкриті уроки, семінари, науково-практичні конференції, виставки тощо).
6. Які заходи реалізуються з метою координації дій учителів на шляху подолання труднощів періоду адаптації учнів 5-х класів до навчання в основній школі (Лист Міністерства освіти і науки України №_1/9-368, 2013)

Додаток 2

Екскурсія школою

Мета: ознайомлення з матеріально-технічною базою закладу освіти

1. Особливості організації освітнього середовища закладу освіти (навчальні центри / осередки, навчальні матеріали та їх організація, участь дітей в організації освітнього середовища).
2. Бібліотека (фонд, читальна зала, система роботи бібліотеки з популяризації читання серед учнів основної школи).
3. Кабінети предметів математики та інформатики (наявність інформаційно-комунікаційних технологій, обладнання, засобів навчання, мультимедіа тощо).
4. Спортивні зали (кількість, обладнання, гігієнічні умови), басейн, спортивні майданчики.
5. Актова зала.
6. Музеї: тематика, історія створення, оформлення, виховний потенціал експонатів, наявність фотовиставок, присвячених Революції Гідності, героям АТО тощо.

Додаток 3
Методичні рекомендації
до зустрічі з учителями математики та інформатики

Мета: ознайомлення з актуальними проблемами викладання математики та інформатики і шляхами їх розв'язання.

Дайте обґрунтовані відповіді на такі запитання:

1. ПІІ учителя. Стаж роботи.
2. Які предмети викладає та в яких класах?
3. Основний зміст виступу.
4. Які зміни внесені до навчальної програми з математики та інформатики?
5. За якими підручниками працюють учителі?
6. Які прийоми, методи та засоби використовує вчитель для індивідуалізації та диференціації навчання? Робота з обдарованими дітьми, дітьми з особливими освітніми потребами.
7. За якими напрямками проводять науково-дослідну роботу вчителі-предметники?
8. Залучення інформаційних технологій у освітній процес.
9. Які методи навчання використовуєте в роботі?
10. Які методи перевірки знань вважаєте продуктивними?
11. Як здійснюється впровадження передового педагогічного досвіду в практику школи?
12. Що входить до змісту методичної роботи вчителя, методичних і циклових комісій із математики та інформатики?

Додаток 4
Методичні рекомендації
до зустрічі з психологом, соціальним педагогом

Мета: вивчити зміст і напрями спільної діяльності шкільного психолога, соціального педагога з учителями та класними керівниками.

Дайте обґрунтовані відповіді на такі запитання:

1. ПІП психолога. Стаж роботи психологом. Основний зміст виступу.
2. Вивчення яких особливостей учнів основної школи заплановано? Чим обумовлений вибір?
3. У чому полягає зміст роботи психолога, соціального педагога з учнями основної школи, їх батьками, вчителями?
4. Які особливості соціально-педагогічної роботи з дітьми в конфліктний і постконфліктний період? Чи була необхідність пояснювати дітям військово-соціальні події, які відбуваються в країні?
5. Які заходи реалізуються з метою координації дій учителів на шляху подолання труднощів періоду адаптації учнів 5-х класів до навчання в основній школі (відповідно до листа МОН України від 24.05.13 №_1/9-368 «Загальні методичні рекомендації організації навчально-виховного процесу у п'ятих класах загальноосвітніх навчальних закладів»).

Додаток 5
Методичні рекомендації
до зустрічі з класним керівником

Мета: ознайомлення із завданнями та змістом роботи класного керівника.

Дайте обґрунтовані відповіді на такі запитання:

1. ПІП класного керівника. Стаж роботи. Клас.
2. Основний зміст виступу класного керівника.
3. Яким має бути успішний класний керівник?
4. Які пріоритетні напрями виховної роботи обрано на рік?
5. Які заходи щодо реалізації Концепції національно патріотичного виховання дітей і молоді (Наказ Міністерства освіти і науки України № 641, 2015) впроваджуються у виховний процес основної та старшої школи (виховні проекти, конкурси малюнків, оберегів, написання листів бійцям АТО, виставки-конкурс інноваційних проектів «Майбутнє України», тощо)?
6. Які форми виховної роботи дозволяють ефективно згуртувати учнівський колектив?
7. Які форми виховної роботи ініціюють самі учні?
8. Які умови успішного формування учнівського самоврядування?
9. Чи активно беруть учні участь у самоврядуванні, житті класу, школи?
10. У чому особливості виховної роботи з важковиховуваними школярами?
11. Особливості змісту та форм взаємодії з батьками учнів?
12. Яка мета та зміст роботи методичного об'єднання класних керівників?

Додаток 6
Методичні рекомендації
до вивчення плану виховної роботи класного керівника

Розгляньте план виховної роботи класного керівника в закріпленому класі.
Дайте обґрунтовані відповіді на такі запитання:

1. Законспекуйте структуру плану виховної роботи класного керівника.
2. Як реалізовується один із ключових компонентів Концепції Нової української школи: наскрізний процес виховання, який формує цінності? Як сформульовані завдання виховної роботи?
3. За якими напрямками спланована виховна робота з колективом учнів?
 - а) ціннісне ставлення учнів до: себе, людей, суспільства й держави, природи, здоров'я, праці, мистецтва;
 - б) здоров'я, спілкування, навчання, дозвілля, спосіб життя;
 - в) національне, громадянське, моральне, розумове, трудове, економічне, естетичне, екологічне, фізичне виховання тощо).
4. Які заходи щодо реалізації Концепції національно патріотичного виховання дітей і молоді (Наказ Міністерства освіти і науки України № 641, 2015) заплановано?
5. Які форми виховної роботи з колективом учнів використовує класний керівник?
6. Які форми передбачені для роботи з обдарованими дітьми?
7. Чи представлені види роботи з розвитку самоврядування учнів?
Наведіть приклад.
8. Яка робота (зміст, форми) запланована з батьками учнів?
9. Систематизуйте дані про учнів класу в соціально педагогічному паспорті.

Додаток 7
Методичні рекомендації
до спостереження за навчальним заняттям

Дата проведення _____ Клас _____
Кількість учнів у класі / з них присутні _____ / _____
Кількість дітей з особливими освітніми потребами _____ з них присутні _____
Предмет (курс) _____
Тема навчального заняття _____

*Інструктаж з питань безпеки життєдіяльності (у разі необхідності):

- так;
- ні.

1. Під час проведення навчального заняття спостерігався **розвиток і формування ключових компетентностей** (спілкування державною мовою, спілкування іноземними мовами, математична грамотність, компетентності в галузі природничих наук, екологічна компетентність, інформаційно-комунікаційна компетентність, навчання впродовж життя, громадянська компетентність, культурна компетентність, ініціативність і підприємливість);

2. **Робота учнів** під час проведення навчального заняття: всі учні працювали під час проведення навчального заняття із зацікавленням, співпрацювали між собою; більшість учнів працювала під час проведення навчального заняття; спостерігалась слабка співпраця учнів; переважна більшість учнів були пасивними під час проведення заняття; усі учні були пасивні під час проведення заняття, не залучалися до роботи.

3. **Оцінювання діяльності учнів** під час проведення навчального заняття:

- 1) оцінює навчальні досягнення учнів, спираючись на розроблені критерії;
- 2) оприлюднює критерії оцінювання навчальних досягнень учнів;
- 3) надає учням час на обдумування відповіді;
- 4) супроводжує відповідь учня уточнюючими запитаннями;
- 5) забезпечує зворотний зв'язок щодо якості виконання/виконаного завдання;
- 6) спрямовує оцінювання навчальних досягнень на індивідуальний поступ учня;
- 7) використовує методики самооцінювання та взаємооцінювання учнів;
- 8) відзначає досягнення учнів, підтримує в них бажання навчатися;
- 9) добирає домашнє завдання, спрямоване на оволодіння ключовими компетентностями, озвучує критерії його оцінювання.

4. Спрямованість навчального заняття на формування **суспільних цінностей**:

- 1) спрямовує зміст навчального матеріалу на виховання в учнів: патріотизму, поваги до державної мови, культури, закону;
- 2) реалізує наскрізні змістові лінії;
- 3) розвиває в учнів громадянську активність і відповідальність;
- 4) розвиває в учнів загальнолюдські цінності (соціальну емпатію, толерантність, інклюзивну культуру тощо);
- 5) розвиває в учнів навички співпраці та культуру командної роботи.

5. **Використання інформаційно-комунікаційних технологій, обладнання, засобів навчання:**

- 1) використовує інформаційно-комунікаційні технології, що сприяють оволодінню учнями ключовими компетентностями;
- 2) використовує електронні освітні ресурси;
- 3) використовує медіаресурси з навчальною метою;
- 4) використовує мережу інтернет для пошуку навчальної інформації, виконання онлайн-завдань тощо;
- 5) використовує обладнання й засоби навчання для активізації навчально-пізнавальної діяльності учнів.

6. **Комунікація** з учнями: співпрацює з учнями на засадах партнерства, вислуховує та сприймає думки учнів, їх власну точку зору; застосовує особистісно орієнтований підхід; дотримується принципів академічної доброчесності.

7. **Організація роботи з учнями з особливими освітніми потребами** (у разі наявності таких):

- 1) планує роботу під час проведення навчального заняття з урахуванням індивідуальних потреб учнів з особливими освітніми потребами;
- 2) адаптує/модифікує зміст навчального матеріалу до індивідуальних освітніх можливостей учнів з особливими освітніми потребами;
- 3) використовує спеціально розроблені завдання та залучає до спільної роботи учнів з особливими освітніми потребами;
- 4) дотримується відповідності темпу навчального заняття індивідуальним навчальним можливостям учнів з особливими освітніми потребами;
- 5) забезпечує корекційну спрямованість освітнього процесу;
- 6) конструктивно співпрацює з асистентом вчителя/асистентом дитини.

8. **Досягнення мети**, реалізація завдань та очікуваних результатів навчального заняття, мотивація до навчання:

- мета чітко простежується протягом навчального заняття; заняття спрямоване на розвиток ключових компетентностей, набуття життєвого досвіду та/або вміння його застосувати в різних ситуаціях, формулювати завдання,

самостійно ухвалювати рішення; учні вмотивовані до навчально-пізнавальної діяльності;

- мета чітко простежується протягом навчального заняття; заняття спрямоване на розвиток ключових компетентностей, містить прикладне спрямування; учитель мотивує учнів до навчально-пізнавальної діяльності;

- мета й завдання навчального заняття спрямовані на відтворення знань учнів, заучування матеріалу підручника; учитель не мотивує учнів до оволодіння ключовими компетентностями;

- мета навчального заняття не простежується, зміст навчального заняття не відповідає навчальній програмі та календарно-тематичному плану учителя.

Додаток 8

Психолого-педагогічний аналіз заходу

Провести навчальний/ виховний/ розважальний/ профорієнтаційний захід в закріпленому класі.

Підготуйте відповіді на запитання відповідно до наступної структури:

Дата: Клас: ППП вчителя:

Тема:

Мета:

Завдання:

 навчальні:

 виховні:

 розвиткові

Структура виховного заходу:

1. Організація початку заняття
2. Актуалізація опорних знань учнів. Проблемна презентація теми
 Мотивація роботи. Повідомлення мети та плану заняття
3. Основна частина
4. Підсумки заняття

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ:

1. Аналіз досягнення поставленої мети. Чи досягнуто мету заходу. Які завдання реалізовані, які не у повному обсязі?
2. Чи відповідає тема, завдання, зміст та методи роботи віковим особливостям, потребам та інтересам учнів?
3. Проаналізуйте зміст заходу (актуальність, інформаційну насиченість, емоційну забарвленість; відповідність сучасному рівню розвитку науки, суспільства; зв'язок із практикою, опору на моральний досвід дітей).
4. Методи та прийоми виховання. Які методи виховання використані? Оцініть їх ефективність? Чи характерно проведенню заходу: динамічність, структурна чіткість (чітке здійснення сценарію, дотримання плану, вступ та підсумки у кожному виді роботи)?
5. Візуалізація матеріалу. Чи сприяла використана наочність підвищенню ефективності заходу? Чи були дотримані вимоги до методики її використання? Якість використаної наочності? На Ваш погляд, чи була необхідність у додаткових засобах емоційного оформлення змісту?

6. Чи було відповідно оформлене приміщення (раціональність, охайність, сприйнятність)?
7. Керівництво роботою учнів. Чи ефективним було керівництво роботою учнів, стимулювання до виконання завдань? Яка частка дітей була залучена до роботи?
8. Активність групи. Охарактеризуйте участь учнів у підготовці заходу, позицію школярів під час проведення заходу (зацікавленість та ініціатива чи байдужість і пасивність), активність у підведенні підсумків. Що найбільше активізувало участь дітей в обговоренні?
9. Які висновки зробили учні в кінці заняття?

Додаток 9
Методичні рекомендації
до спостереження за методичним забезпеченням
домашньої навчальної роботи учнів

Проведіть спостереження за методичним забезпеченням домашньої навчальної роботи учнів з математики та інформатики.

Дайте відповіді на запитання:

1. Дата: Предмет: Клас:
2. ПІП вчителя:
3. Тема уроку:
4. На якому етапі уроку вчитель задає домашнє завдання?
5. Проаналізуйте характер домашнього завдання за формою та змістом, його зв'язок із вивченням нового матеріалу та його закріпленням.
6. Наскільки обґрунтовано вчитель коментував домашнє завдання?
7. Обсяг домашнього завдання? Зробіть висновки про ступінь складності завдання, час необхідний учням даного класу для його виконання.
8. Які засоби та прийоми використовував учитель для диференціації та індивідуалізації домашньої навчально-пізнавальної діяльності школярів?